

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői Iroda

és
kiadóhivatal:
CIRNER és LINGNER
Főter 38. szám alatt,
hova úgy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Astra.

(E.) E szó az erdélyrészi román köz-
művelődési egyesületnek, az úgynevezett
„Associatiunea Transilvaniá”-
nak hivatalos elnevezése. Az „Emke”
mintájára a románok is fenti két
szó két első szótagja összevonásával
„Astra”-nak nevezik kulturális egye-
sületüket, mely augusztus hó 27-én és
28-án tartotta meg évi nagygyűlését
Krassó-Szörény vármegye székhelyén,
Lugoson.

A gyűlés lefolyásáról olvasóink a napi
lapokból kellően értesültek. Minket je-
lenleg azon tény készlet felszólalásra,
hogy e tevékeny egyesület most első
izben tartotta közgyűlését az erdélyi ré-
szek határain túl a szélesebb hazában
és hogy pár nap múlva magyar köz-
művelődési egyleteink is kongresszusra
gyűlnek össze. Ezek önkénytelenül is
némi összehasonlításra adnak kellő al-
kalmat.

Az „Associatiunea Transil-
vania” közművelődési egyesület 1861-
ben alakult minden alapvagyon nélkül,
csak néhány áldozatkész erdélyi román
által támogatva, most pedig van 250
ezer frt értékű vagyona, minden fonto-
sabb erdélyi városban és nagyobb köz-

ségben fiókja, mely az anyaegyesület
érdekeiben tevékenyen működik.

Az egyesületnek hivatása első sorban
az, hogy a népet az irni-olvasni tudásra
és egyéb elemi ismeretekre megtanítsa,
ezt tűzte ki célul; hogy követi is e
cél, hogy lassu, észrevétlen munkás-
sága mellett nem-e — bárha csak titokban
is — pártolója a nemzetiségi ultráknak,
azt itt és most nem fejtegetjük, inkább
azt érdemelt emeljük ki, hogy a mű-
velődést iparkodik a román nép közt
előmozdítani és a nagyon is hátrama-
radt, tudatlan köznépet a civilizáció-
nak megnyerni igyekszik.

Szóljunk tehát az Astra-ról csakis
mint közművelődési egyesületről és ha-
sonlítsuk össze tevékenységét a minket
erdélyi magyarokat leginkább érdeklő
„Emke” egyesületünk tevékenységével.

Mint látjuk, a csak pár forinttal, ez-
előtt 35 évvel Saguna, Popea, Balint,
Mocsonyi András, Vlăd. Alajos, Moldo-
ván István, Sándor Athauáz és más ro-
mánok által alakított egyesület ezen idő
alatt nemcsak hogy az erdélyi román-
lakta vidékeket is teljesen meghódította,
de a folyó évben már a szélesebb Ma-
gyarországba is áttette működése helyét
és azon románlakta vidékeken is hiva-

ket toborzani igyekszik. E tényekből kö-
vetkezte pedig önkénytelenül is felme-
rül azon kérdés, hogy mi módon, mely
erők által volt képes az „Associatiu-
nea” ezen rövid idő alatt ily eredményt
elérni és mi az indító oka gyors és ör-
vendetes föllendülésének?

A feleletet reá megkapjuk, ha ez egye-
sület rövid élettörténetét figyelemmel ki-
sérjük. Ez esetben látni fogjuk, hogy a
román népnek a kultúra iránti jó ér-
zéke, kitartása, szívóssága és áldozat-
készsége, de főleg érdeklődése, melylyel
a művelődés terjesztésének ez eszközeit
figyelemmel kíséri és támogatja, adták
meg kulturegyesületüknek életerejét és
képezték föllendülésének alapját.

Ez egyesület 35 éves történetének
minden lapja igazolja, hogy a román
társadalomnak mindenha főkérdését ez
egylet támogatása képezte; nem mult el
alkalom, melyen a románok, ha össze-
jöttek, ez egyesület érdekében akciózt ki
ne fejtettek volna, azt társadalmi hatá-
rozataikkal ne támogatták, erkölcsi és
anyagi segélylyel ne segélyezték volna;
az egyes fiókkörök gyűlései, maga az
egylet közgyűléseinek napjai mindenkor
és minden évben valóságos ünnepet ké-
peztek és képeznek. A román nép töme-

TÁRCZA.

Egy kis leány emlékkönyvébe.

Amióta megláttalak,
Tudja Isten, mi a bajom.
Édes titkos vágyaimmal
Hozzád repül gondolatom.

Mindig érzem kis kacsóid
Titokteljes szorítását,
Mindig hallom drága szived
Mély, szokatlan dobbanását.

Az a szende kicsiny virág,
Melyet barátságod adott,
Forró tüzes csókjaimtól
Elfogyadott, elhervadott.

Élet nélkül, illat nélkül
Egy kis imakönyvben hever:
De az emlék, hogy te adtad —
Soha, soha sem hervad el!

Pintér Imre.

Béni bácsi és a szerzője.

(Intimitások a Vigszínház új bohózatáról.)

A budapesti lapok színházi rovatában na-
gyon gyakran olvasok ilyeneket:
„A párisi Figaro írja, hogy Victorien

Sardon új darabon dolgozik a Theatre
Francais számára. A szenzációs drámák
francia nagymestere ezúttal az ókorból me-
ritette tárgyát, de erősen titkolja, hogy me-
lyik lapját ütötte fel az ókori történelem-
nek. A darab címe is mély titok még.”

Vagy:

„A szenzációs Risson, mint párisi lapokban
olvassuk, a mult heten fejezte be „Egy
tuczat házasságtörés” című új bo-
hózatát. A rendkívül mulatságos darabban
tizenkét férj szerepel, aki egytől-egytől szá-
vakat kap. A darab, mely a jövő évadban
fog az Ambigue-ben színpadra kerülni, tele van
a legkacagtatóbb helyzetekkel.”

Avagy:

„Coppée, a hírneves francia költő, két hét
óta azzal a gondolattal foglalkozik, hogy új
darabot írjon. Tárgya még nincs, de a párisi
Temps jól értesült forrásból arról értesül,
hogy a hírneves szerző a Bretagne-ba ké-
szül utazni, hogy ott tárgyát keressen ma-
ganak. A darab különben öt felvonásos lírai
színmű lesz és csengő jambusokban lesz
írva.”

Még tovább is folytathatnám ezeket a na-
gyon tanulságos szemelvényeket a francia
szerzőkről és megírandó darabjaikról, de be-
érem a már leírottakkal és csak a tanulsá-

got akarom levonni belőlük. A tanulság pe-
dig a következő: A budapesti lapok színházi
rovatának vezetői a legnagyobb lelkiismeret-
tességgel böngészik át napról-napra a fran-
cia lapokat, s valóságos vétekek tartanak,
ha nem tájékoztatnának bennünket a leg-
apróbb részletek felől, hogy a francia szin-
pad szerzői mit írtak, mit írnak, vagy mit
fognak írni?

És a hazai szerzők? Ezek várhatnák,
míg darabjaik színpadra kerülnek, s ha szin-
padra kerültek, akkor aztán a legtöbb eset-
ben alaposan lecsepeülnek őket!

Ez a különbség nálunk a francia és a
hazai szerzők közt.

Eszem ágában sincs állítani, hogy Her-
czeg Ferencz külön drámáiról Sardon-
nál, s hogy Berczik Árpád jobban meg-
tud kacagtatni bennünket a színházban Bis-
sonnál. Sőt ellenkezőleg! Magam is azt
tartom, hogy A dolovai nábob leánya
ügyefogyott kis bakfis a Szókimondó
asszony-ság-hoz képest s a Csalj meg-
édes!-nek egyetlen jelenetében aligha nem
több kacagató van, mint Berczik Árpád
összegyűjtött vigjátékaiban, — de ez semmit
sem változtat a fentebbi igazságon.

A hazai színpadi szerző valóságos mostoha
gyermek a sajtónak s nem igen áldoz rá

gesen vesz azokon részt, a legtávolabb vidékről összesereglik, hogy meghallgassa az ünnepi nap szónokait. A románság lelkesedéssel fogadja mindig és követi az egyesület irányító elveit és evvel szófogadó, követő tagjává válik az Asszociatiunának, mely már meghódította Erdély román lakosságát és megkezdte hódító hadjáratát Magyarországon is.

És így, ha eltekintünk az egyesületnek talán titokban követett céljaitól és csakis azt vizsgáljuk, mit nyíltan programjának vall, bennünk magyarokban is kell, hogy saját egyesületeink iránt kellő és éber érdeklődés fejlődjék, nekünk is pártolnunk kell saját egyesületünket, mely épp oly drága nekünk, mint az oláhoknak saját együletük és talán becsesebb, szívünkhez talán közelebb is álló, mert századok mulasztását pótolja saját együletünk az erdélyi magyaroknak az „Emke”.

Az Emke sokkal fiatalabb társánál, az Astránál, de már lételemének első éveiben is beigazolta, hogy céljának teljesen megfelel; az elért eredményekkel azonban elbizakodnunk nem szabad, a magyar közönségnek, épp úgy, mint a románoknak, saját együletét, nekünk erdélyieknek az Emkét továbbra is támogatnunk, pártfogolnunk kell, mert számtalanok még azon feladatok, melyeket a művelődési egyesületnek megvalósítania kell.

Ezért tehát most, midőn előttünk fekszik egy nemzetiség egyesületének a művelődés terén elért eredményeinek hiteles tudósítása, midőn részt veszünk az összes magyar közművelődési egyesületek millenárius közgyűlésén: más ajku

polgártársaink buzgalma, érdeklődése, kell buzdítson minket is és minden magyar hazafinak keblében kell azon tudatnak élnie, hogy a millenárius kongresszuson résztvevő bármely egyesületnek tevékeny, áldozatkész és támogató tagjainak kell lennünk, ha saját nemzeti kulturánkat is fejleszteni óhajjuk és elérni akarjuk a téren azt, amit más nemzetiségek kisebb arányban bár, de már elérték. Üdvözlőjük tehát a kultur-egyesületeket kongresszusok napjain, büszkeséggel tekintünk saját egyesületünkre, az Emkére, mely rövid fennállása óta már ugyanazon tevékenységet fejtette ki a művelődés terén, mint a románok „Astra”-ja, és bizva-bizunk a jövőben, hogy amint a román Asszociatiune meghódította már a románságot a művelődésnek, úgy az Emke is hazánk erdélyi részeiben a magyar kulturának, magyar haladásnak legtevékenyebb tényezője lesz. Ugy legyen!

A szabadelvű párt győzelme.

Budapest, szept. 1.

Pótvalasztásnak ritkán volt oly kiváló szimptomatikus fontossága, mint az imént lefolyt dunapataji képviselővalasztásnak, mely a szabadelvű párt fenyves győzelmével végződött.

Szimptomatikus fontossága, — mondja a „Pester Correspondenz” — mert ez a választás igen megbízható képét szolgáltatva ama pártalakulásoknak, melyek a jövő választásoknál kifejezésre jutnak. Az említett kerületben a szélső balpártnak Ugron-szárnya állított fel jelöltet, aki mellett nem csupán a függetlenségi párt programjával küzdöttek, hanem a néppárt elveit is használták vontatónak.

Ugron képviselő személyesen minden taktikai művészetet elkövetett. Legelsőbb, mi-

előtt pontosan tájékozva lett volna a választók hangulatáról, a háborút proklamálta a néppárt ellen a 48-as nagy liberális alapelvek nevében. Mikor észre vette, hogy a kerületben sok híve van gróf Zichy Nándornak, kezdett más hurokat pengetni és egyenesen az egyházpolitikai törvények revízióját hirdette. Így állt itt össze egy egységes táborra mindaz, ami ellenzéki, míg a szabadelvű párt egyes-egyedül a saját erejére volt utalva és kétszeresen nehéz feladata volt, t. i. egy, eddig ellenzéki választókerületet kellett meghódítania. Hogy ez mily fenyegetően sikerült neki, ismeretes.

Általános a vélemény, hogy így fognak lefolyni a jövő általános választások. Az ellenzéki frakciók, ha különváltan menetelnek is, egyestülten akarnak megütközni. Bevallott és bennem vallott kartekek vannak köztük. Ha látszólag életre-halálra törnek is egymás ellen, gyorsan együtt vannak, ha arról van szó, hogy valamelyik ellenzéki jelöltet kell keresztül segíteni, tartozzék az illető bármely irányhoz.

Csak hogy az ország közvéleménye már felismerte ezt a játékot s miután nagyon jól belátja, hogy éppen azok, akik folyton-folyvást az „elv sentséget” hirdetik nekik, minden elvet kihajigálnak hajójukból, hogy megfeneklett bárkájukkal tovább indulhassanak, elfordul tehát tőlük s mind szorosabban csoportosul a liberálisizmus zászlója körül, melyet a kormány erős kézzel magasan tart s a szabadelvű párt lelkesedéssel követ.

E tekintetben legkevésbé ámitja magát gróf Apponyi pártja. Ez a párt tudja, hogy az ő ügye vesztett úgy a népnél, hogy híveinek száma rohamosan összezsugorodik, hogy még az eddig feltétlenül biztosnak tartott kerületekben is veszedelemben forog. Ennek felismeréséből erednek a nemzeti párt sokféle kísérletei, melyeknek az a céljuk, hogy a parlamenti viszonyokat még az új választások előtt megváltoztassák. Csak hogy a nemzeti párt nyilván nem ért egyet az ezen célhoz vezető eszközökre nézve, mert míg az egyik vezér a kormánypárttal

több nyomdafestéket, mint a mennyit egy premiare-kritika elfogyaszt, ellenben az idegen szerzők legapróbb dolgai felől a legalaposabban tájékoztatja a hazai közönséget, egészen addig a részletig, hogy pl. Mascagni milyen nyakkendő-t visel, mikor komponál.

Ezekben a sorokban meg akarok próbálni ezen a téren egy kis újítást. Nem fogok ugyan elmenni a nyakkendő színének részletéig, de beszélni fogok önöknek egyet-mást Béni bácsi-ról és a szerzőjéről.

Utóvégre ha idegen színpadi szerzőkről annyi mindent megírunk, egy hazai szerző is csak megérdemel talán egy rövidke tárczát. S már csak azért is megírom, mert hátha ezen a téren követőm akad s ezentúl valamivel több figyelemmel leszünk az iránt, a mi minőségre tán gyöngébb valamivel a külföldinél, de a — miénk!

Talán méltóztatnak tudni, hogy Béni bácsi a Vigszínház legelső eredeti újdonsága, a mely a napokban került bemutatásra a fővárosnak ebben a legszebb színházában, s hogy szerzője Beóthy László.

Minthogy a hazai szerzőnek, mint fentebb már megmondottam, feltétlenül kijár a sajtó részéről egy premiare-kritika, s mint-hogy felteszem önökről, hogy elolvassák a lapok premiare-kritikáit, nem szándékozom

Béni bácsit kritikailag felboncsolni s beérem azzal az egyszerű megjegyzéssel, a „Szípkorcs család becsületének az őre” az eddigi négy előadása után tantième-kben nagyon szépen hajtott ifju szerzőjének, ami kritikai nyelven annyit jelent, hogy a darab tele házakat csinál.

Tele házakat pedig csak az a darab csinál, amely a közönségnek tetszik.

Béni bácsi rövid egy év alatt tehát már a második sikere ennek a fiatal tehetségnek, aki szerkesztőségbeli íróasztala melől ugyszólva készen pattant ki a színpadra. Egyszerre tűnt fel a 3 Kázmérral a Népszínházban s alig pár hónappal első sikere után már egy második darabbal állott elő s első bemutatott eredeti szerzője lett a Vigszínháznak.

Pedig Beóthy László nincs több huszonhárom évesnél. . .

A múlt hétnek azon az estjén, amelyen Pálmay Ilka Szép Helénát játszotta a budai színpadon, a fából épült szellős műcsarnok előtt összetalálkoztam a Béni bácsi fiatal szerzőjével.

Gratuláltam neki a sikeréhez.

Melegen megrázta a kezem. A meleg kézszorításból kiértett, hogy hazai szerző nem igen szokta meg az ilyesmit író társai részéről s annál mélyebb hálát érez az ilyen

gratulációra. A kézszorításközben eszembe jutott a Mascagni nyakkendője, s elgondoltam, hogy nem cselekednem egészen haszontalan dolgot, ha ott nyomban egy párás kis interview-be ugratnám bele az én fiatal szerzőmet, ha mely felderítene Béni bácsi megszületésének a homolyát.

Utóvégre ha Sardou, Bisson meg a többi francia szerzőnek még csak megírandó darabja annyira érdekel bennünket, talán csak érdekelhet az is, hogy mi egy eredeti bohózat megszületésének a története.

Megszólaltattam hát a Béni bácsi szerzőjét, aki egy pár ügyesen alkalmazott kérdés-kérdés alatt következőleg vallott:

— A Béni bácsi-t voltaképpen Sipulusznak köszönhetem. Valami francia könyvet olvasott (a címére már nem emlékszem) s a szerkesztőségben erről a könyvről beszélt nekem, amelyben valami bolondos történet volt elmondva egy házasságról. Mialatt Sipulusz beszélt, eszembe ötlött, hogy nem rossz bohózatthéma lenne egy nászutra induló ifju házaspárnak a története, a melyről időközben kistül, hogy a házassága valamelyes okból érvénytelen. . . A nászutas fiatal asszonykának lehetne például valakije, például egy nagybátyja, aki abban a házasságban, hogy a fiatal pár házassága érvénytelen, mindenütt nyomában van az ifju párnak, ne-

a politikai megegyezés alapját törekszik helyre állítani, a másik erősen befúj a hadi tárogatóba, hogy újból összegyűjse az ingadozó csapatokat. Kárba veszett fáradság.

Minden jel, még pedig nem csupán olyanok, melyek itt-ott egymagukban merülnek fel, hanem feltétlenül megbízható, az egész ország közvéleményében megnyilatkozó jelek, kétségtelenné teszik, hogy a szabadelvű párt báró Bánffy vezetése alatt az új választásokban fényes győzelmet fog aratni, számban megerősödve, morális tudatában felemelkedetten tér vissza a parlamentbe.

Vélemények

az erdélyi román közművelődési egyesület közgyűléséről.

Az „Associatiunea Transilvana” című erdélyi román közművelődési egyesületnek Lugoson múlt hó 27-én és 28-án megtartott évi közgyűlése a magyar sajtóban élénk megbeszélés és bírálat tárgyát képezte. A különböző vélemények közül ide iktatjuk a Budapesti Hírlapnak két cikkét, melyek leghelyesebben vitatják meg a kérdést és híven ecsetelik a lugosi benyomásokat.

„Román kultúra” című cikkében a Bp. H. a következőket mondja:

Nem arról van szó, mely az örök városban született s túlélve a nagy birodalom bukását, Hellas civilizációjával együtt alapja ma is a nemzetek művelődésének. Nem erről, hanem arról akarunk szólni, a melynek megteremtésére, vagy ha jobban tetszik, kifejlesztésére déli Magyarországnak egyik legcsendesebb városában, Lugoson fogtak kezét a Királyhágón innen és túl lakó oláh hazafiak.

Leirtuk illően, miként esett, miként vált lehetővé, hogy Mocsonyi Sándor beszédére elsimultak az ellentétek s a visszavonás helyesítő eljenzésnek adott helyet. Mocsonyi az oláhság kulturális fejlesztésének szükségét hangoztatta s e kultúra alapjait a népnek hitéhez, nyelvéhez és ősi szokásaihoz való ragaszkodását jelölte ki. Más alapokon nemzeti kultúra nem is épülhet föl. Erre a

hogy a család becsületén valami foltoeska essek... És ezzel megszületett Béni bácsi, a „Szíporka család becsületének őre.” A téma egy kicsit borsosnak ígérkezett, de eszembe jutott Bisson az ő Pont-Biquet-jével, meg a Válás után-nal és Isten nevében neki fogtam a munkánkat.

— És mennyi idő alatt írta a darabot?

— Oh, nagyon röviden végeztem vele. Mindössze három hét alatt a szerkesztő-ségi munka szünetelése közben. Azt hiszem, a gyors munka észre is vehető egy kissé a darabon, de hát fiatal vagyok még és ráerek még az átgondolt, jól megfontolt munkára. Az én koromban ez tán még nem is lehetséges...

Ennyi volt az, amit Béni bácsi szerzőjéből ki bírtam srófolni. — Mellékesen megjegyzem, hogy honvédhuszárhadnagyi uniformisban volt, mert épen az napra behívták huszonnyolcnapos fegyvergyakorlatra. Ez az apró részlet is van talán olyan érdekes, mint Mascagni nyakkendőjének a színe.

Igen, Béni bácsi szerzője ez idő szerint a nyári hadgyakorlatokon izzad, míg a közönség jóízűeket mulat darabján a jól ventillált Vigszínháznak nyáron is hűvös nézőterén...

Márkus József.

nagy nehéz célra egyesültek az erdélyi részek és a magyar vármegyék oláhjai Lugoson.

Nem tudjuk, mily irányban indulnak el, de az bizonyos, hogy azon a mezőn, a melynek munkálására igyekeznek jövőben erejük legjavát fordítani, lépésről-lépésre találkoznunk fognak azokkal az eredményekkel, melyek a ma általuk oly sűrűen rágalmazott magyarság nagylelkűségének köszönik létrejöttüket, s a mely nélkül a románok műveltségben nem állának ott, a hová maig eljutottak. Legkiválóbb erőiket Erdély szüli, innen terjed el a világosság, a fenköltebb ideálok után való törekvés.

Bethlen Gábor fordítja le a bibliát nyelvkre s I. Rákóczi György az, ki a szláv nyelvet a román egyházból kitalván, helyébe a román nyelvet emeli föl. Igaz, hogy ma már Bukarest vált Mekkájukká s a román-ság politikai sulypontja, az akadémia székhelye, szükségképpen magához vonzza a legjobb erőket. A honunkban lakó oláhság régi irodalmi tekintélyét tökéletesen elvesztette, a nélkül, hogy a politikai téren el tudott volna érní bármit is. A mi semmi esetre sem az emlékezésnek és az erők növekedésének jele.

Ezen akarnak segíteni Mocsonyiék, és ha nincs náluk semmi olyan hátulsó gondolat, mely az egységes magyar állam ellen irányul s a magasabb kultúra eredményeit el-elentünk akarna kihasználni — ám tegyük. A mint hajdan nem lehettek el elődeik az erdélyi fejedelmek támogatása és az eszmék ébresztő hatása nélkül, melyek a magyar társadalmat áthatották, épp úgy ők is látni fogják, hogy az oláhságnak, ha igazán annyira ragaszkodik multjához, szokásaihoz, a miut állítják, egy nyomon kell járnia a magyarság törekvéseivel és nem szabad fegyvert kovácsolni azokból az eszközökből el-lenünk, melyeket akkor, midőn vallásukat pártolták és nemzeti irányban fejleszteni segítettek, magyar fejedelmek adtak kezükbe. Ha az ellenkező eset állana be, tapasztalni fogják, hogy a harc, melyre indultak, nem csupán nehéz lesz, a miut Mocsonyi jövedölte, hanem győzelem nélkül is fog maradni.

A bukaresti román akadémia még nem is harmincz éves, a Károly király által abban inaugurált igazán nemzeti irány sokkal fiatalabb, hiszen alig élte át első 12 évét. A munka oroszlanrésze még hátra van és oláh-jaink csak maguk alatt vágnák a fát, ha a beke helyett, mit a művelődés fejlesztése megkíván, politikai harcokat szítának föl.

Azoknak a férfiaknak, akik a milliók vezetésére vállalkoznak, érezni kell azt a felelősséget, mely e föladdal jár. Számot kell vetni a helyzet exigenciáival és nem kockáztatni a jövőt ragyogó, de alaptalan ábrándokért. Agitátorok kikkől hiányzik a nemesebb tartalom, képesek lehetnek arra, hogy rövid pillanatokra fölzaklassák a szenvedélyeket, csináljanak talán forradalmakat, de a gyümölcsöző munka más embereket kíván.

Tudjuk, hogy vannak ilyenek is oláhjaink között. Pénzintézetük szaporodása és emelkedése, a melyre egyszer már rámutattunk, bizonyítja ezt; azok a férfiak, kik Romániát kormányozzák, ugyesen viszik dolgaikat a politikai élet magasabb régióiban is. De leg-alább a magyarországi oláhság még sem nem elég művelt, sem nem elég gazdag arra, hogy szembe szálljon azzal, a mi magyar. Saját vesztén dolgozik, ha ezt meg-

teszi. Ellenben velünk kezét fogva érhetnek el szép eredményeket és ha ezen az ösvényen akarnak haladni, akkor nem leszünk hűtlének azokhoz a hagyományokhoz, a melyekre Mocsonyi annyi nyomatékkal hivatkozott s föl kell tennünk, hogy ennek a hivatkozásnak alapja őszinte meggyőződés volt.

A lugosi benyomásokról pedig a következőkben számol be:

A lugosi gyűlésnek immár vége van, tagjai már nagyobb részt szétmentek, egyesek le Orsovára, a Vaskapuhoz, mások meg Mehádiára s más egyéb kirándulási helyekre, a legtöbbje azonban visszament, a honnan jött, Erdélybe. Nem foglalkoznánk oly sokáig a gyűléssel, melynek lefolyását olvasóink már ismerik, de visszatérünk rá, mert van még egy pár megjegyzésünk róla, s mert az oláh lapok még sok minden jövő dolgot e gyűléstől fognak keltezni.

Az oláhok ritkán jönnek össze ily nagy számban s a nélkül, hogy ugynevezett politikai sérelmeiknek kifejezést ne adjanak, ha lehet akármilyen módon. Konstatálnunk kell, hogy ez Lugoson nem történt. Gyűlés után mindig banket következik, itt már szabaddab a mozgás, mint a megyeházában; a szokásos lelkesültség ilyenkor szinte magával hozza, hogy egyik-másik tisztozó politikát is vegyítsen beszédébe. Lugoson nem tették ezt sem. A két napos gyűlés megmaradt mindvégig kulturális célban és irányban. A „kormányzó” Rácz — mint az oláhok legújabbban nevezik fővezetőjüket — és tábora egész gyűlés alatt csak úgy tőnt föl és szerepelt, mint egy vendég, ki nem avatkozik házi gazdája dolgaiba, eljön, ünnepele ő is s ha nincs is egészen az inyére, a mit mondanak a többiek, a véleményadástól tartózkodnak. Ugy állanak ott, mint néma szobrok, kiknek mozdulniok sem lehet. Rácz imponáló alakját folyton nagy gárda kíséri, a régi gárdisták közül kevesen, de legtöbben új katonáiból, kik még csak nemrég Lukácsot ismerték üdvözítőjüknak. Kérdeztem egy újságírótól, mi az oka ennek a változásnak s annak az általános meghasonlásnak, mely az oláhok közt van; azt felelte, Ráczra mutatva: „A milyen a körülmény, olyanok az alattvalók.” Magyarázatot nem adott hozzá.

Mellettük áll Mocsonyi a mérsékeltekkel. Mocsonyi valóban lefegyverezte az egész Rácz-tábort s az egész gyűlést. Az ő érdeme kiváltképen, hogy a gyűlés szép rendben folyt le. Beszéde s minden szava nagy sulyként hatott az oláhokra s befolyását mi sem mutatja jobban, mint hogy minden szavának legmélyebb jelentőséget tulajdonítanak. Ő uralkodott a helyzeten s diadala teljes volt. Egy kissé nehezebben tudták azonban a vezetők elviselni, hogy Mocsonyi a teljes szolidaritásról szólván, mindig külön hangoztatta a csakis kulturális szolidaritást.

Ott volt a gyűlésen a nép is, nem ugyan a gyűlésteremben, hanem a hangversenyen, a zenei koncerten és a színházban. Ezt mind a nép csinálta. S a mit láttunk, arról dicsérettel kell megemlékeznünk. A konkordia-fogadó és gör. kel. templom közötti nagy térségen este husz daloskör versenyzett a Mocsonyaiktól kitzűzött nagy díjért, egy ezüst harmoniumért. A tért sok ezer színes lampion világította be, a pódium fölött ilyen lampionokból alakított óriás lant szórt világosságot. Egymásután léptek föl a daloskörök, egyiket papjuk vagy tanítójuk vezette és dirigálta, a másikat egyszerű zeneértő parasztember. Fölhoznak egyszerre

a pódiumra egy zongorát, utána vagy husz paraszt leányka lép föl, kik közül a legidősebb alig volt több 12 évesnél, egyikük odaül a hangszerhez, elkezd játszani, a többi énekel szépen, elhaló gyöngye hangon, egyszer egy szomorú melódiaju dalt, a Carmen Sylva bucsuját, egyszer meg egy vig dalt a tavaszról. Ezek nyerték a harmadik nagy díjat.

Majd öreg parasztok jönnek föl, kik jó vénységben tanultak meg írni-olvasni s tompa, öblös hangokon korrektil énekelnek kottából. A hangverseny volt a gyűlés egyik legszebb része. Körülbelül négy ezer ember nézte és hallgatta, a lugosi magyar közönség is nagy számban volt ott és sok helyen lehetett hallani, a mint magyarul kritizáltak és dicsérték a szereplőket.

A nép egyáltalán igen szépen viselkedett az ünnepek alatt. Részt vett a színi előadásban is, melyben oláh műkedvelők közt egyszerű oláh-paraszt is szerepelt. A városi színház, melyet a hatóság e célra átengedett, megtelt egészen; ott is a legszebb rendben és csendben ment végbe minden. Egy-két oláh tanító azon fáradozott, hogy előadás után az egész színház együtt énekelje el a Destapate Romane című oláh himnust, hanem a rend-zóság kiutasította őket, mire ezek elhallgattak. Előadás után a népet megvendégelték.

Történt még egy másik nevezetes dolog is. Mocsenyi a banketen mondott beszédében lelkeire kötötte az összes románoknak, hogy hűek legyenek valásukhoz, nemzetiségükhöz és a közös hazához, mire fölhangzott az éljen mindenütt s viharosan szetreszkáltak akkor, midőn Rác a szónokkal kocczintott. Együtt mulattak aztán végig, sokáig. Akik beszéltek még azután, mindnyájan ezen a hangon beszéltek, még a legtulzobbak is. Itt is meglátszott a Mocsenyi és a pártja befolyása, és a hallottak után talán föl lehet tennünk azt, hogy a tulzók sokok igényükről lemondottak azért, hogy Mocsenyit maguknak megnyerték. Szép lenne, óhajtható lenne, ha ez a befolyás meglátszanék később nem csak a kulturában, hanem az oláhok egész magatartásában. A nép megmutatta, hogy hallgat rájuk. Több románától hallottam ott Lugoson, hogy a lefolyt gyűlés nevezetes fordulót jelent a románok magatartásában.

Szeptember—december hónapokra új előfizetést nyitunk a „Közérdek“-re 2 forinttal. Felkérjük olvasóinkat lapunk támogatására. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz küldendők.

Vegyes hírek.

— **Kinevezések.** Alsó-Fehér vármegye főispánja dr. Rohonczy Béla kórházi orvost a balázsfalvi, dr. Kovács Géza gyakorló orvost pedig a kisenyedi járásban megüresedett járási orvosi állomásokra járási orvosokká nevezte ki.

— **Hymen.** Dániel Jenő a napokban váltott jegyet Lamács Luiza helyi áll. polgári leányiskolai tanítónővel Budapesten. Áldás és boldogság frigyökre.

— **Változás a nagyenyedi pénzügyőrségnél.** Lustig László vármegyei felülvizsgáló pénzügyőri biztos főbiztossá neveztetett ki és pénzügyőrségi előadói minőségben a helybeli pénzügyigazgatóságához osztatott be. Az ekként üresedésbe jött pénzügyőri biztosság vezetésével az ide

áthelyezett Fülöp Dénes biztoshelyettes biztatott meg.

— **A közművelődési egyletek** kongresszusára felrinduló tagok figyelmeztetnek, hogy a kedvezményes vasúti jegy ráfizetéssel érvényes a gyorsvonatokra is. A budapesti különböző látványosságokra a jegyek Podmaniczky-utca 79. szám, I. emelet, 9. ajtó alatti jegyirodában lesznek válthatók. A kongresszusi épületből a kiállításra szóló kedvezményes jegyek és a bankett-jegyek válthatók.

— **Gyászhir.** Lendvay László, vármegyei egyik kiváló régi birtokosa, f. hó 1-én Szerdahelytől 90 éves korában rövid szenvedés után elhalt. Az elhunyt ama patriarehális, őserővel bíró alakok egyike volt, aminőt már alig tud felmutatni társadalmunk. Szerette a gazdálkodást, gyönyörűsége volt a ritka jó gyümölcsfajokban és virágokban és meleg szeretettel ragaszkodott övéihez. Benne Pogány Jánosné Lendvay Róza szerető atyját gyászolja.

— **A Maros áldozata.** Nagy-Enyed városában és vidéken átvonulásban álló cs. és kir. II. huszárezred II. zászló-aljának egyik tizedese augusztus hó 29-én délután fürdőközbén belefut a Marosba. A vízbe futó huszár tizedes Kuglis Lajosnak hívták, kárásztelki születést és illetőségű.

— **Öngyilkosság.** Augusztus 31-én délután a nagyenyedi sétaterén a sétálóknak a sétater alsó részében egy hanyatt fekvő, vérral borított ember tűnt fel, ki egy egész új forgó pisztolyt szorongatott kezében. A gyorsan előhívott rendőr-orvos már a halált konstatalta. Az öngyilkossal semmi oly adatot, melyből kilétéről lehetne valamit tudni, nem találtak.

— **Dr. Domokos Antal,** a tordai kir. törvényszék köztisztjeletben álló elnöke, kir. törvényszéki elnökségének 25 éves évfordulóját a tordai kir. törvényszék összes járásbíróiságai és a tordai kir. ügyészség folyó év október hó 17-én jebileummal megünnepelni egyhangulag elhatározván: az értekezlet megbízásából, tiszteletteljesen felkérem mindazon tisztviselő társainkat, akik szeretve tisztelt elnökünk tordai kir. törvényszéki elnöksége alatt a tordai kir. törvényszéknél vagy annak bármely járásbíróiságainál szolgáltak, hogy neveiket, jelenlegi állásukat, lakozimüket Pozsoni Antal kir. törvényszéki bíró urhoz folyó évi szeptember 15-ig beküldeni sziveskedjenek. Egyszermind tisztelettel fölkérem elnökünk mindazon helyi és vidéki tisztelőit, akik az október hó 17-én esti 8 órakor Tordán, a városi nagyteremben rendezendő jubileumi vacsorán résztvenni kívánnak, hogy a Gombos László és Polonyi S. urak üzletében kitéve lévő aláírási ivenek neveiket sajátkezűleg bejegyezni, vagy ugyanoda írásban jelentkezni sziveskedjenek. Torda, 1896. aug. 29-én. Sándor Kálmán, kir. törvényszéki bíró, rendezőbizottsági elnök.

— **Előleges színházi jelentés és bérlethirdetés.** Tisztelettel értesitem Nagy-Enyed város és vidéke nagyérdemű közönségét, miszerint jól szervezett „Délvidéki színtársulattal“, saját zenekarral, dráma-, vígjáték-, népszínmű-, opera- és operette-műsorral 1896. évi szeptember hó elején megérkezem és ezuntal csak rövid időre tervezett működésünket ugyane hó folyamán a „Mikádó“ című nagy operettel megkezdjük. Műsorom a budapesti színházak újdonságai-ból van összeállítva, u. m. Rika, Brigitta, Szultán, Királyfogás, Eleven ördög, A kis her-

czeg, Cziterás, Kis Alamuszi, Koldusdiák, Dunanan apó és fia utazása, Virágcsata, Fatimiza, Orfeusz, Bányamester, Hoffmann meséi, Királyné dragonyosa, opera és operettek, Hortobágyi virtus, Telen, Pataki lányok, Holtomiglan, Az asszony verve jó, Pópa, Napraforgó, népszínművek. Három testőr, Charlei néneje, Kis hőrség, Minta férj, Mi történt az éjjel? Goldstein Számi, az új honpolgár, 3 Kázmér, Gyerekasszony, Goldstein Száli, vígjátékok és énekes bohózatok. Otthon, Rafael, Denise, Dolovai nábob leánya, Létért való küzdelem, Szókimondó asszonyosság, Charitas, Ember tragédiája, Becsület, Bernardó montilla, Gyermekrabló nő, Houthi háza, színművek s drámák. Társulatom névsora a következő: Művezetés és műszaki személyzet: Deák Péter igazgató, művezető, főrendező, Szepesy Gusztáv dráma, vígjátéki és népszínmű-rendező, Németh János opera és operette-rendező, Huber Miksa karnagy, Balogh István ügyelő, Ságghy Ede könyvtárnok, Id. Bereng József főruhátáros egy segéddel, Mezey Béla titkár, Dunay Árpád festő, Nagy Sándor fődisztemester 2 segéddel, Hamvay János kellekes és színlaposztó, H. Fehér Erzsébet pénztárosnő, Győry János sugó, Dürer Viktor szereposztó, Előadó személyzet: Ferfiak: Deák Péter, jellemkomikus, operette buffo (igazgató), Árkosi Vilmos, opera-, operette bariton és cselszövő, Balogh István, komikus, szeles gavalier, operette-buffo, Gyárfás Ödön, lírai szerelmes és tenor énekes, Németh János, jellemszínész és operette énekes, Szepesy Gusztáv, drámai és kedélyes apa, B. Szabó József, opera- és operette-tenor énekes, Dunay Árpád, komikus, Mezey Béla komikus, Saaghy Ede, ifj. Bereng József, Nagy Sándor, Bogyó Sándor, Kalocsay Viktor, kar- és segéd színészek, Barna Lajos, ifj. Német János, gyermek szerepekre, Nők: Deákné Vlad Gizella, opera- és operette-primadonna Kovács Erzsébet operette-alt énekesnő, komika, Nagy Vilma, drámai és vígjátéki szende hősnő, Németh Jánosné, drámai és vígjátéki anya, Özy. Miksey Lajosné, paraszt-anya és komika, Á. Zoltán Olga, másod énekesnő, szende, Sipos Gizella társalgási és operette-énekesnő, Mikei Rózsika, Karácsonyi Mariska, Barna Ilona, Szenesiné Erzsébet, Kis Erzsébet, kar- és segédszínésznők, Deák Flóra, gyermekszerepekre, Zenekar: Huber Miksa karnagy, Linder K. zenekar-igazgató, violín I. Renhard János violín II. Plihal Ferencz brácsa, M. Fried nagybőgő, Ob. Richard fuvola, Viktor Sóra nagy dob, ütőhangszerek, Mélyen tisztelt nagyérdemű közönség! Legközelebb megérkezem becses körükbe. Főtörekvésem, hogy oly társulattal és műsorral nyissam meg előadásaim sorozatát, mely a nagyérdemű közönség műgényeit minden tekintetben kielégítse, a magyar színművészet jó nevét ugy a művészeti, mint a társadalmi téren fentartsam, annak hitelét biztosítsam és szabatos előadásokkal, változatos műsorral és egész új diszletekkel a nagyérdemű közönség érdeklődését felkölvtve, becses pártfogását jövőre is kiérdemeljem. A n. é. közönségnek ebbeli törekvésem méltánylásában bízva, 12 előadásra bérletet nyitok. E bérletre a nagyérdemű közönség ismert becses jóakarátát és pártfogását kérem Bérletárak 12 előadásra: Kör- és oldalszék 10 frt. I. rendű zártszék 8 frt. II. rendű zártszék 6 frt. Bérletet lehet Mezei Béla megbízottammal. Kiváló tisztelettel Deák Péter, a „Délvidéki színházak“ igazgatója.

— **Egy aranyat egy magyar szóért.** Palágyi Menyhért szerkesztésében meg-

Jelenő Jelenkor, heti szemle, legújabb száma már a harmadik szópályázatról szóló jelentést tartalmazza. E pályázatban több mint négyszáz dolgozat vesz részt, jelöl annak, hogy a hazafias magyar értelmiség mily mély érdeklődéssel viseltetik a „Jelenkor” által megindított nyelvtisztító mozgalom iránt. A jelentés minden beküldött pályamunkával külön-külön beható figyelemmel foglalkozik, úgy, hogy a beszámolás a lapnak több száman keresztül huzódik terjedelmes folytatásokban. Rengeteg szókinés gyűlik így össze, mely fényes tanúságot tesz a magyar nyelv rendkívüli árnyaló erejéről, nem ismert gazdagságáról és csodálatos fejlesztettségéről. A jelentéssel kapcsolatban a „Jelenkor” újabb harmincz idegen szó magyarosítására hirdet pályázatot. A „Jelenkor” egyébként nem csak nyelvtisztító törekvése, hanem a nemzeti művelődés tiszta magyar jellege és önállóságáért folytatott elvű harca által teljes mértékben megnyerte a magyar közönség rokonszenvét és bizalmát. Társadalmi, irodalmi, színházi cikkei bátor szokimondás által tűnnek ki; tanulmányai pedig magas színvonalat biztosítanak a maga nemében egyedül álló heti szemlének. A „Jelenkor” közöl költeményeket, elbeszéléseket, és „Változatok” rovatában a hét mozzanatait tárgyalja eleven humorral. A lap kiadóhivatala: József-u. 81., évi előfizetési ára 8 frt.

A gyémánt versenytársa. Ismeretes, hogy a fontos találmányok gyakran a legkülönösebb véletlennek köszönik létüket. A porzellánt és foszfort alchimista kísérletek alkalmával fedezték fel. A „perpetuum mobile” feltalálása céljából tett kísérleten kísérletek során a géptechika terén jelentékeny újításokat eredményeztek, manapság pedig sok kiváló vegyész a gyémántot akarja mesterségesen uton előállítani és erre irányuló kísérleteik folyamán néhány fontosabb eredményre jutottak. A legújabb és legfontosabb ezek között az ugynevezett „Karbonund”, melyet egyidejűleg Schützenberger Párisban és Atchenson Pennsylvániában fedezett föl. Amerikában a karbonund készítésére már nagy iparvállalat is alakult és az 1893-iki chicagói kiállításon már mint szabaddalmazott gyártmányt mutatták be a közönségnek. A karbonund a vegyészek tudományos vizsgálata szerint épp oly kemény és olvashatatlan, mint a gyémánt, el nem éghető és azonkívül — ami a technikai alkalmazásnál a fődolog — aránylag olcsó állítható elő. — Mi a karbonund? A gyémántnak mesterségesen uton való előállításának céljából porrá tört szenet villamos árammal részben megolvastani igyekeztek, hogy az így szabadá lett tiszta szénanyagból gyémántokat kristallizáljanak. Eme kísérletek alkalmával tényleg maradtak vissza gyémánthoz hasonló kristályok, amelyeket sokáig fekete gyémántoknak tartottak, habár ezektől eltérő sajátságokkal is bírnak. Ha az így alkalmazott szénanyagban kovaanyag is van, úgy ezek a kis testcskék nagyobb mennyiségben képződnek és ha a szén és kova körülbelül egyenlő mennyiségben vannak jelen, úgy a „karborund” képződik, ez a csodálatos test, amelynek keménysége, tűzállósága és olvashatatlansága oly nagy foku, hogy technikai tekintetben a gyémánt fölött áll. A karbonund legfinomabb poralakú részei eléggé kemények a gyémánt és más drágakövek csiszolására, amit eddig csak egyedül a gyémántporral lehetett megmenni; a durvább karbonundpor üvegsi-

szólásra és edzésre, valamint kemény fémek fényesítésére szolgál.

Az elitelt Lombroso. Cesaro Lombrosot, a hírneves orosz tanárt nemrégiben pörbe fogta Crépieux francia író, hogy Grafologia című munkájának legalább felét tőle plagizálta. A francia író megnyerte a pört és Lombrosot a roueni törvényszék pénzbírságra ítélte. Egyik német lap római levelezője magától Lombrosótól kért felvilágosítást a nagy feltűnést keltő esetről, de a felvilágosítást a tudós leánya Gina Lombroso adta meg, a ki hűséges társa apjának tudományos munkájában. A fiatal lány többek között ezeket írja:

A grafológiának egy kis kézikönyvéről van szó, amely nagyjából tölem eredt, három esztendővel ezelőtt íródott, sokáig volt a nyomdászok és fametszők és hirtelenében csak úgy felületesen olvastuk át. Ez volt a mi egész vétkünk. Egy fejezetben, a melybe Crépieux-től csakugyan átvettünk néhány oldalt és három klisé, idéztük kétszer idézőjel nélkül. Vegye különben figyelembe azt, hogy Crépieux a könyvben legalább kétszer van fel említve és pedig a legdicséretesebb jelzőkkel, az előszóban pedig ez van: „öt, Crépieux-t illeti meg az új grafologiai fölfedezéseknek és eredményeknek az érdeme...”

A tudós leánya bizonyára teljes őszinteséggel adta meg a felvilágosítást a tudósítónak s nagyon valószínű, hogy Lombroso tényleg csak azt a mulasztást követte el, hogy hetedszeri idézés után elmulasztotta nyolczadszor az idézőjelet. Mindenképpen remélhető, hogy a híres turini tudós hitelét nem veszélyezteti a roueni ítélet, amelyben aligha nem volt egy kis elhamarkodás.

Apróságok.

Mai férj.

Hétág báró a bálon nézi a feleségét.
— Lám, hogy körülrajongják a feleséget, gondolja. Meg kell vele ismerkednem!

Védekezés.

Kopasz ur észreveszi, hogy Virica leánykáját valaki megcsókolta.

— Hogy tűrheted, főmed a leányra, hogy idegen ember megcsókoljon?

Virica védekezik:

— Hiszen a nevelő kisasszony nagyon jól ismeri.

A hosszú czim.

Igen előkelő, igen büszke spanyol nemes érkezett éjnek idején egy kisebb francia szállóhoz. Zörgetett ismétlenül, de csak nagynehezen ebredt fel a vendéglős.

— Ki az? kérdezte aztán az ablakból.

— Don Juan Pedro Hernandez Rodriguez de Villá-Nove, Malefra grófja, Santiagoy d' Alcantara lovag, felelt a spanyol.

— Anyian nem férnek el nálam, felelt a vendéglős és becsapta az ablakot

Gyöngéd férj.

Zsugorinak meghalt a felesége. Pénzes ember lévén, kissé díszesebb temetésről kellett gondoskodnia. A temetési vállalat bemutatja a költségvetést. Ezer forintba kerülne.

— Ezer forint! kiált fel Zsugori, inkább meg se halt volna a feleségem!

Iskolában.

Tanító: Kit nevezünk államférfinak?

Tanuló: A ki beszédekert mond.

Tanító: Oh hisz én is mondok beszédekert, mégsem vagyok államférfiu.

Tanuló: (Némi gondolkodás után.) A ki jó beszédekert mond.

Jó szándék.

A.: Meghalt az adóvégrehajtó, de szegény még annyit se hagyott hátra, a miből tisztességesen eltemethetnék. Nem adnál tíz forintot a temetési költségekre?

B.: Nesze, itt van 20 frt! Temessetek el mindjárt kettőt.

A kis telhetetlen.

Kereskedő (a kínál a mama bevásárolt, a kis fiúhoz): Nesze kis fiam, itt van egy cukorka!

Kis fiu: (szó nélkül megeszi.)

Mama: Na! hát mit kell mondani?

Kis fiu: Még egyet!

Meteorologiai jelentés aug. 30-tól szept. 2-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700	Hő	Szél iránya és erő- sége	Boru- lat	Csapadék	Hő max.	Napi min.
30	7	62.5	+19.8	NW ₂	0	—		
	2	60.7	+27.2	S ₂	7	—	+27.8	+16.0
	9	62.3	+19.9	—	3	—		
31	7	62.2	+18.6	NW ₁	2 ●	1.5		
	2	62.6	+19.6	S ₃	9 ●	2.0	+24.3	+11.8
	9	64.3	+16.0	—	1 ●	0.1		
1	7	65.4	+14.5	—	10	—		
	2	63.8	+23.6	S ₃	3	—	+25.0	+11.5
	9	64.6	+18.0	NW ₂	1	—		
2	7	65.0	+15.3	—	0	—		
	2	62.8	+24.5	N ₂	1	—		
	9							

Kilátás: Derül! meleg; később hajlammal esőre.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C°. fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél, E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milli méterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég, △ = dara.

Közgazdaság.

Selyemtenyésztésünk és selyempiparunk fejlődése 1880-tól 1895. évig.

(Folytatás.)

A pete kikeltésére alkalmazott egyének egyuttal kötelesek, községeikben a tenyésztőket — oktatói és ellenőrizni, mely működésükben őket a selyemtenyésztési felügyelők folytonosan ellenőrzik; a selyemtenyésztési felügyelők pedig a felügyelők és felügyelői helyettesek folytonos ellenőrzése alatt állanak.

A fentebb említett betegség miatt a selyemhernyó egész szervezete általában annyira meggyengült, hogy a mai viszonyok között a sikeres tenyésztés csakis a tenyésztőknek ily beható oktatása és ellenőrzése mellett várható.

A selyemhernyó-tenyésztéshez szükséges állványokat abban az alakban mutatjuk be, melyeket tenyésztőink mintegy $\frac{1}{10}$ része tényleg használni szokott és amelynek beszerzése — eltekintve a kis hőmérőtől és néhány iv papirtól — az egyedüli, ami a selyemtenyésztőket anyagilag terheli, s ez egyetlen csekély beruházás mellett volt képes néptünk ez utóbbi $1\frac{1}{2}$ évtized alatt 15 millió forint keresetet szerezni.

E csekély beruházásnak, valamint ama körülménynek, hogy a selyemtenyésztés által nyert kereset ugyszólván első készpénz jövedelme az évben a szegény ymbernek — tulajdonítható, hogy tenyésztőink száma az országban a selyemtenyésztés rendszeres vezetése óta letelt másfél évtized alatt kerek-számban 100.000-re emelkedett.

Kétséget sem szenved, hogy ha a selyemtermelés terjedésével a közhelyeken álló szederfák nem lesznek elégségesek és ennek folytán a szederfa-levelet magánbirtokosoktól kell majd vásárolni, a tenyésztés több kiadással fog járni, mint eddig. De e több kiadása a tenyésztőnek, valamint a selyemárak csökkenése is ellensúlyozható, ha tenyésztőinket oktatás és folytonos ellenőrzés által arra képesítjük, hogy kevesebb munkával aránylag több és értékesebb gubót termeljenek.

E helyen még bemutatjuk a szederfának használhatóságát selyemtenyésztési célokra kívül is, kiemelve azon tulajdonságát, hogy mint tüzelő anyag is csak nagyon kevéssel áll bármely más fajfa mögött.

Ezek után bemutatjuk mintákban: a selyemhernyó fejlődését minden egyes életkorában, a selyemhernyó és pille boucztanát, végül a selyemhernyót különféle betegségeiben.

Kiállításunk eme részét elhagyván, tekintettel arra, hogy a selyemtenyésztés alapját a nagyító üvegi vizsgálattal megállapított egészséges pete és a tenyésztők oktatása képezi: lehetetlen meg nem emlékeznünk Bolle János urról, a görzei cs. kir. gazd. vegykezéskir. állomás vezetőjéről, ki az osztrák földmiv. minisztérium szíves engedelmével immár másfél évtized óta, tudományos képzettségével és gyakorlati jártasságával, teljesen önzetlenül támogat bennünket és törekvéseinkben elősegít.

Csarnokunk középtermében állítottuk ki selyemgubóinkat, az újvidéki és pancsovai gyárainkban gombolyított selymünket és selyemhulladékot.

De minthogy kiállításunk nem szorítkozik kizárólag magyarországi selyemtenyésztésünk bemutatására, hanem lehetőleg részletesen mindent, ami csak a selyemtenyésztésre és selyemiparra vonatkozik, bemutatni kívánunk: bemutatunk még Léon Armandy & Comp. lyoni és — Chabrière & Morel marseillei cég szíves segélyével — Európán kívül termelt selyemgubókat és selymeket, valamint — Ritter Vilmos & Comp. féle görzei selyemgyár igazgatójának szíves közreműködésével — a legrosszabb selyemhulladékokból készült selyemszöveteket.

Ugyancsak a központi teremben bemutatunk még oly nyers selymet, melyeket az 1840-es években fontak; továbbá abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy bemutatunk magyar selyemszöveteket, melyeket még az 1840-es években szöttek Pesten, az akkor fennállott Valoró-féle gyárban, s melyek az 1846-iki kiállításon már feltűnést keltettek.

Ami jelenleg még csak kezdetleges selyemszövői iparunkat illeti, bemutatjuk a Huber János és fiának Vimpácson Sopronvármegyében levő selyemszövő gyárának terményeit, valamint Berkovics Rezsőnek a magyar kormány segélyével Bács-Kulán létesített gyárából való selyemszalagokat. Végre selyemkerméket, melyek a hidjai pusztán Tolnavármegyében teljesen házilag, házi szükségletre az 1850-es évek óta készülnek

az ott termelt gubókról ugyanott gombolyított selyemből.*)

Miután azonban még nagyon is kezdetleges magyar selyemszövő iparunk terményeivel nem lettünk volna képesek kimutatni azt, hogy a magyar selyem természetadta tulajdonságainál fogva a selyemszövő ipar legmagasabb követelményeire is használható, helyesnek véltük a magyar selyem kitünő tulajdonságának és versenyképességének bebizonyítására a világ legelső selyemszövő helyén Lyonban elsőrangú czégeknek fölkérni arra, hogy készítenének általunk szállított magyarországi selyemből legkitünőbb és legértékesebb selyemszöveteket. Erre vállalkoztak Chatel & V. Tassinari, ugymint Atuyer Bianchini & Férier lyoni czégek, kik különben is régi selyemvevőink közé tartoznak. Összehasonlítás kedvéért kiállítunk egy kis mintát ugyanezen szövetekből, mely nem magyar, hanem cevenni (franciaországi) selyemből készült, mely az ismert legjobb selyem.

Kiállításunkban nem szorítkozván kizárólag a magyar selyemtenyésztés és magyar selyemiparra az európai selyemtenyésztés és selyemiparral szemben, bemutatjuk még, hogy ezt az ipart miként üzik Japánban. Hogy ezt megtehettük, Dr. Chinjuro Sasaki urnak, a császári japáni egyetem tanára támogatásának köszönhető, ki szíves volt az illető mintákat Tokióban számunkra megszerezni.

(Vége következik)

Piaczi árak.

Nagy-Egyed, 1896. aug. 30.

Buza legjobb	1	véka	1-05
" közepszerű	"	"	-90
Kétszeres legjobb	"	"	-80
" közepszerű	"	"	-70
Rozs legjobb	"	"	-70
" közepszerű	"	"	-65
Zab legjobb	"	"	-40
" közepszerű	"	"	-35
Kukoriceza (tegeri)	1	véka	-80.
Burgonya	"	"	-35
Szóna legjobb	egy	szekér	5.-
Szalma legjobb	"	"	2.-
Bikkfa 1 köbm. keresztirányú nélkül, 1 m hosszú			3-50
Cserfa 1	1	"	3-20
Tölgyfa 1	1	"	3-50
Faszén kemény	egy	hektoliter	1-70
Marhalus	1	kilogramm	-36
Sertéshus	"	"	-44
Szalonna	"	"	64-72
Dísznözsir	"	"	-75
Vöröshagyma	"	"	-10
Fokhagyma	"	"	-10

C s a r n o k.

Az első magyar kritikus.

Az Bajza József szülőházának, a hevesvármegyei Szűcsiben, emléktáblával való

*) Ezt a telepet Tolnavármegyében Bezerédj István létesítette az 1830-as években, vagyis ugyanakkor, amidőn gróf Széchenyi István a ezenki telepet Sopronmegyében megalapította.

Bezerédj István „az urbéri jobbágyi tartozások, szolgálatok és adózások örökös megváltása iránt” az 1839/40. évi VII. t.-cz. alapján 1840-ben szeptember hó 15-én kötött szerződéssel Tolnavármegye kokasdi jobbágyait felszabadította. Hogy a felszabadított jobbágyok saját földjének műveléséhez a szükséges készpénzt magának könnyebben beszerezhesse, előrelátásból, még az 1830-as években, fivérével Bezerédj Pállal együttesen, hidjai birtokán a selyemtenyésztést megkezdte, hol azt mai napig szakadatlanul üzik és az ott termelt selyemgubókról cselédek leányai által legombolyított selyemből ugyanott kerméket szönek, melyeket a kiállításon bemutatunk, habár az egész telep kizárólag házi szükségletre, házilag kezeltek. Ugyancsak hidjai selyem és hidjai selyemszövetek voltak kiállítva 1879-ben a székesfejérvári kiállításon, és ez keltette föl újra az érdeklődést a selyemtenyésztés ügye iránt.

megjelölése voltaképpen a magyar újságírók ünnepe. Mert Bajza József, a poéta, az esztetikus, a színházdirektor, a félelmetes kritikus, első sorban újságíró volt. Megszerezte ugyan az ügyvédi diplomát, az még e század elején a magyar nemes hagyományaihoz tartozott, de nem ügyvédkedett soha, hivatalt sem vállalt, hanem volt egyszerű újságíró mindaddig, amíg csak lehetett, t. i. amíg a forradalom után az abszolútus éra el nem nyomta a magyar napi sajtót és amíg nemes elméjére rá nem borult a téboly sivar éjszakája. És valóban hazájának és nemzetének sehol jobban és nemesebben nem szolgálhatott volna, mint a napi sajtóban, amidőn az először lón nálunk valamelyes hatalommá, e század harminczas éveitől az ötvenes évekig. Ez a husz-huszonöt évet magában foglaló korszak, amely a forradalommal záródott, revelálta a modern magyar embert legnemesebb formájában: Széchenyi István grófban és Kosuth Lajosban, mint a nemzeti hagyományok talaján álló haladás és szabadelvű reformok harczosát. Bajza József ennek a hazafias munkában önzetlen és fáradhatatlan ivadéknak egyik nemes típusa. Nem nagyszabásu talentum; de jóra való, érdekes és becsületes tehetség. Szerette a munkát a velejáró élvezetért is, aránytalanul csekély anyagi és szellemi javadalmazás fejében vállalkozott nagy feladatok lelkiismeretes végrehajtására. Sok volt benne abból az emberből végeképp soha ki nem vesző idealizmusból, amely szükséges nagy reformok elplántálására, az ember életében új korszakok megnyitására.

Ha most olvassuk poéta-munkáit, esztetikai feljetegetéseit, bírálatait és polemiait, bizony avultaknak fogják találni. Az ő poéta-világa kissé szűk körű; kissé nagyon is ekhója más erősebb hazai és külföldi hangoknak. A maga idejében azonban hatás és népszerűség dolgában közvetlenül Vörösmarty mellett állott. És — talán nem is csoda, hogy Vörösmarty, a hatalmas lángoszlop, Bajzát, a szerény kis mécesest elhomályosította. A nemzet nagy ébresztője, Zalán futásának zseniális írója megigézte az egész korszakot; minden költő, sőt minden író kisebb-nagyobb mértékben hatása alatt állott. Igen igazságtalanok volnánk azonban Bajza talentumának megítélésében, ha azt a szerint taksálnók, aminő benyomást most tesz ránk. Izlésben, nyelvben roppant eltávolodtunk a negyvenes évektől. Az akkori magyar poéták külföldi mintáit: Mathisont, Zimmermant, Grün Anasztáziust nem olvassuk többé, csak Göthe és Uhland — az édes szavu sváb — munkái foglalnak még helyet polczunkon. Az a poéta-had pedig, amely a nagy forradalom után, a restauráció alatt, a legitimitás és a szent szövetség évtizedeiben támadt, nemcsak érzéseiben volt szubtilis és földöntul járó, de nyelvében is. Bajzát izlése és véralkata egyaránt ahhoz az idális irányhoz vonzotta, amely a poézis panoptikumában minden földit, minden emberit meg akart szépíteni. A természet nem tetszett szépnek a maga valóságában, tehát üvegházzá varázsolták át, amelyben csak exotikus plánták kaphattak helyet. Amint átlapozzuk Bajza költeményeinek nem nagyon vaskos és már nyomásban is avult kötetét, elénk áll ez a csodásan csinált szellemvilág a maga mindig édes, minden áron gyöngéd rekvizitumával. A szenvedélynek ebben a poézisben nincs helye és nincs a szenvedély nyers, indivi-

dualis is m sarká szemé nélkü szako négy maga a ta zsal jeü virág csalo mesit hen tökéle laul elkép allan fan t sze, t olvad véghe örök

Mi ben a ságai ban elő g és vo nagy ves, majd ezek hevé tekke sián halad tenzi tosab jük a pol lapol Epen tet, dogta is es kiada term sen c lenda általa lágos az in is va

Alu 102. g szeber követk . Albi és tár hó 11 foglalt koeza, József felszer góság Mel sz. vé 1894 eddig piott szenv szept kltize zéssel 1881. pénzf is el Kel napján

dualis nyelveinek sem. Még az idő folyása is mintha kifordult volna a maga rendes sarkából. A biborkorányos hajnal-t csillag-szemek éjszakája váltja fel minden átmenet nélkül és ezek bitorolják az összes nap-szakok helyét és jogait az egész huszon-négy órán át. És az örökös esthajnal, a maga mindig kéznél tartott arany fényével, a tavon reszkető hullám, a szél, mely ró-zsák öléből serken föl, hogy zokogva lengjen, a reszketve nyögdelő siphang, a kék virággal himzett liget, amelynek bokrán csalogány csattog: im, a természet megne-mesített képe. Ebben a dekorált természet-ben világos, hogy a rendesnél nemesebb és tökéletesebb ember mozog, aki szakadat-lanul és mindenért eped. És minő nehezen elképzelhető, csodás egy piktura a költők allandó tárgya: a lány, akinek ajkai rózsá-fan teremnek, keblét a bérz hava futta ösz-sze, tele égi érzetekkel, mely ég, mégsem olvad el. És ez ismétlődik minden poétánál véghetetlen változatokban. Végre is sok az örökös limonádé.

Mindazáltal ez a desztillált poézis, amely-ben az ember csöppentett nemes tulajdon-ságai is csak megne-mesített extraktumok-ban foglalhatnak helyet, nekünk, mostan élő generációnak még mindig igen kedves és vonzó; mert élénk varázsolja anyáink és nagyanyáink boldog fiatalságát. Azok a ked-ves, felejthetetlen arczok, amelyek már majdnem mindannyian a sírban porlanak, ezeket a verseket olvasták szűz keblük első hevületével aranynyal vágott, aczélmetsze-tekkel díszített apró almanak-okból és nem silány francia regényeket. Azt a roppant haladást pedig, amit a magyar irodalom ex-tenzive tett, akkor mérjük meg a legszaba-tosabban, ha az almanakok korát összevet-jük a mi napjainkkal. A negyvenes években a politikai napilapok és a szépirodalmi heti-lapok együttesen sem tettek egy tuczatot. Évenként néhány regény és néhány verskö-tet, ha megjelent, majdnem mindig a bol-dogtalan szerzők zsebére. Tudományos munka is csak egy pár, inkábbára az akadémia kiadásában és költségeivel. Ez a nem nagy termelés bőven fedezte a szükségét. Keve-sen olvastak még Magyarországon s a ka-lendáriumon kívül más sajtótermék nagy, általános fogyasztásra nem számíthatott. Vi-lágos, hogy ilyen viszonyok mellett, amidőn az irodalommal való foglalkozás ha adott is valamelyes társadalmi állást, de nem élet-

módot, az írásokodás hazafias cselekedet. Abban pedig páratlanul áll a magyar nem-zet az európai nemzet-családok történeté-ben, hogy nálunk minden irodalmi és mű-vészeti mozgalom politikai talajból hajt ki, a magyar faj életvalóságát és életképes-ségét akarja demonstrálni. Nem megfogha-tatlan tehát, hogy — mert az író és a mű-vész életét a haza oltára tette áldozatul — nálunk a kritika ellemszenvesebb valami volt, mint bárhol másutt Európában. Széche-nyi ama princípiuma, hogy oly kevesen vagyunk, hogy az apagyilkosnak is meg kell kegyelmezni, korábban Kazinczynál ugy hangzott, hogy kevés a magyar író, és nem-zetünk nagy ébresztgetője minden tollfor-gatót, ha hivatalan volt is, örömmel fogadott keblére. Világos, hogy ha az írás hazafias dolog, az írás kritizálása gánacs a hazafiság ellen. Egy ivadéknál több nőtt föl ebben a balhíthben. Köleseyt irodalmi kritikái kifor-gattak minden népszerűségéből s a pozsonyi követ hazafias munkálkodása csak felig fe-ledtette, hogy bírálta Csoknai Vitéz Mihályt és Berzsenyi Danielt. Ezt a balhíthet Bajza erős munkával, sok keserűség árán csak félig-meddig tudta megingatni. Azóta, las-san-lassan, mégis bevette a magyar köztudat, hogy a nyilvános működés nyilvános ítelet-mondás tárgya. A Bajza kritikái azóta szel-lemben is, tárgyban is elavultak. Amikéért ő nagy háborukat viselt, akkor sem voltak nagyon fontos kérdések, de nagy izgalom-mal jártak. Irodalom és olvasó közönség olyan volt, mint a pusztai csikó, nem ismer-tek dresszúrát és nem türtek féket.

Bajza az által hagyott maga után látható csapást irodalmunk történetében, hogy vi-tatta és diadalra vezette a kritika jogát. A kritikus ma sem kedvesebb teremtés, de legalább megtűrjük. Aztán az első magyar kritikus talentumban, munkabírásban, karak-terban egyaránt olyan individuum volt, aki tiszteletet parancsolt. Mint szerkesztő, emelte az újságírók szellemi nivóját és mint a még akkor csecsemő nemzeti színház direktora érdemeket szerzett e fontos, akkor válsá-gokkal küzdő intézetünk megizmosítása dol-gában. Első ízben, amint maga vallja, „nyolcz hét huján egy évet töltött a pesti magyar színház kormányzásában, mostoha körülmé-nyek miatt kevés sikerrel az intézetre“. Ez a siker azonban nem volt olyan kevés, ami-nőnek Bajza tartotta. Igen helyén volt, hogy olyan férfi álljon a vajudó nemzeti

színház élén, aki tudta és hirdette, hogy: „nekünk magyaroknak, kik a színházzal nemzeti czélokot remélünk és fogunk is egybeköthetni, sokkal fontosabb az, mint a német, francia vagy angol nemzetnek.“ Nekünk bástya volt az, ahonnan megtáma-dott fajunkat és nyelvünket védelmeztük. Bajza pedig ebben a védelemben egész életén át az első sorban harczott. Méltó rá, hogy a nemzet, első sorban pedig a magyar új-ságírók, a hála és kegyelet koszoruját helyez-zek el mohos sirján és dicsérettel emlékez-zenek meg róla, amidőn szülőházát emlék-táblával jelölik meg.

(Bp. H.)

Junius.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadók: Czirner és Lingner.

Czirner és Lingner könyvnyomdája, Nagy-Enyeden.

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér, színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méte-renkint, sima, esikós, kozkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban, stb.) a megrendelt áru **postabér- és vámmentesen a házhoz szállítva, mintákat posta-fordultával küld: HENNEBERG G. (es. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürich-ben.** (Svájczba ezimzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.) Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (6)

428—1896. szám

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszék 1887. évi 2665. számú végzése következtében Müller Mihály ügyvéd által képviselt, a nagyenyedi kisegítő takarékpénztár javára med-veési Inoze Ferencz ellen 150 frt s jár. erejéig 1887. évi december hó 17-én fogatosított kielégítési vég-rehajtás útján lefoglalt és 313 frtra becsült egy ló, egy vastengelyű lószekér, két boglya széna, 60 veder bor és négy szekér szalmából álló ingóságok nyilvános ár-verésen eladatnak.

Mely árverésnek a marosújvári kir. járásbíróság 2156—896 sz. végzése folytán 150 frt tőkekövetelés, ennek 6 % -os kamatai és eddig összesen 15 frt 71 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Medves községben végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközzésére 1896. évi szeptember hó 10-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándéko-zók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígéro-nek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi aug. hó 21. napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

816 1—1

433—1896. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagy-szebeni kir. törvényszék 1885. évi 8512. számú végzése következtében dr. Gerasim Emil ügyvéd által képviselt „Albina“ takarékpénztár javára ozdi Kovács Ferencz és társai ellen 200 frt s jár. erejéig 1896. évi január hó 11-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le-foglalt és 331 frtra becsült, Vecsei Ferencz két fehér koeza, Kocsis Ferencz két ló, egy ökör-szekér, egy lószekér, egy négy ló erejű esőplégép járgánnyal és felszereléssel, egy Backer-rosta és két hordóból álló in-góságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a m.-újvári kir. bíróság 2193—1896. sz. végzése folytán 200 frt 40 kr tőkekövetelés, ennek 1894. évi január hó 9. napjától járó 8 % kamatai és eddig összesen 46 frt 83 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Ozd községben végrehajtást szenvedettek lakásán leendő eszközzésére 1896. évi szeptember 11. napjának d. e. 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjeg-yzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígéro-nek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Maros-Ujvárt, 1896. évi augusztus hó 21-ik napján.

Dergán János,
kir. bírósági végrehajtó.

815—96 1—1

A brassói portland-czement-gyár

ajánlja legkitünőbb

Portland-czementjét

felelőség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben.
bármely vasuti állomáshoz szállítva, a **legolcsóbb árban.**

Nagy-Enyeden kapható: **WINKLER JÁNOS** urnál, ahol

Román-czement

mindig a legjobb minőségben található.

809 2—10

2705-896. tkvi.

Árverési hirdetés.

A nagyenyedi kir. járásbírósa mint tkvi hatóság által a nagyenyedi ev. ref. Bethlen-főiskolának Zeyk Gábor elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 125 frt tőke, kamat 27 frt 25 kr végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 7 frt és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Zeyk Gábornak a diódi I. rész 26 sz. tjkvben foglalt A+ 85, 86, 136, 137, 138, 139, 496, 491, 567, 670, 671 br. sz. ingatlanaira 3187 frt 40 kr megállapított kikiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1896. évi okt. hó 28-ik napján d. e. 9 órákor Diód községben fog megtartatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre válta után 3 egyenlő részletben, 15, 30, 60 nap alatt, minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint telegkönyvi hatóságnál és Diód község előjáróságánál tekinthetők meg.

A 8-11. r. sz. a. ingatlanok tagosítás folytán a 12-51. sz. a. helyébe lépett tagba iktattatván, az ezen rendszám alattiak, hogy a tagok mely részét képezik, megállapítható nem volt, sem kiténtetve nem lett, a kért árverést elrendelni nem lehetett.

A kir. bíróság mint tkkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1896. június 30-án.

Csernátóni Vajda Péter,
kir. járásbíró.

814 1-1

Egy jó családból való fiu,
ki egy vagy két gimnáziumot végzett, fűszer-, festék- és rövidáru üzletembe

tanonczul

felvétetik.

Nagy-Enyed.

Harmath Miklós.

805 4-6

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

az

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az

ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben

csakis, mint eddig, ezentul is
Eszéken, felsőváros

DIENES C. J.-féle
gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat,
valamint az összes
bőrtisztátalanságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs	35 kr.
1 üveg valódi Spitzer-mosdóvíz	40 kr.
1 darab valódi Salvator-szappan	50 kr.
1 doboz valódi lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt	
1 tégely kézpaszta	60 kr.

FIGYELMEZTETÉS!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el vannak látva, és kéri a t. közönség csakis Dienes-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni. 16-16

CIRNER és LINGNER

NAGY-ENYEDEN.

A legelőnyösebb forrás nyomtatványok beszerzésére.

Gazdag és modern felszerelése folytán azon kellemes helyzetben van, hogy ugy gyorsaság és olcsóság, mint izléses kivitel tekintetében bármely hasonnemű vállalattal képes versenyezni.

Videki megrendelések azonnal teljesíttetnek.

A nyomda 5 gyorsajtóval dolgozik s töm-öntödével is el van látva.

Hirdetések közlésére legalkalmasabb a cég kiadásában megjelenő

„Közérdek”,

a megye egyetlen politikai lapja, mely egyike a legelterjedtebb vidéki lapoknak.